

TÕRVA TEATAJA

Väljaandja: Tõrva vallavalitsus Kujundus: loovbüroo Kuldne Lammas Trükk: Kroonpress Otsepost: Omniva Tiraaž: 3000 Toimetus: Egon Ilisson, kuldne@kuldne.com, 53 736 992

Tõrvas tegutsev dirigent valiti laulupeole puhkpillide liigijuhiks

Tõrva Muusikakoolis toimetava puhkpilliorkestri dirigent **Bert Langel** on valitud tänavuseks XXVIII Laulupeo puhkpillide liigijuhiks. Selle suure tunnustuse puhul avaldame **Annabel Partsi** tehtud intervjuu andeka dirigendiga.

Tere, Bert Langel! Jutustage, palun, kuidas olete jõudnud muusikani ning mis teid täna Teie töös inspireerib?

Mina alustasin oma muusikateed Hollandis. Koolis hakkasin mängima plokkflööti ja klaverit, hiljem trompetit. 6- või 7-aastasena liitusin orkestriga ning astusin ka muusikakooli. Hollandis on muusikaharidus natuke teistsugune ja seeläbi puutusin hästi palju kokku erinevate muusikastiilidega: puhkpilliorkestritega, sümfooniaorkestritega, bigbändide ja erinevate ansamblitega. Taoline koosmäng teistega, eriti omavanustega, pakkus mulle suurt rõõmu ja kasvas armastust muusika vastu.

Minu karjäär on viinud mind kokku erinevate kultuuride, inimeste ja muusikastiilidega – olen mõistnud, et muusika on universaalne keel, mida kõik kõnelevad, olgu selleks siis erinevad generatsioonid või rahvused. Mind inspireerib siiani võimalus ehitada muusika kaudu sildu kultuuride vahel ja jagada seda rõõmu teistega. Usun, et muusika ühendab inimesi ja õpetab üksteise erinevusi austama.

Kuidas suhestub XXVIII Laulupeo puhkpillirepertuaar peo üldise juhtmõttega „Iseoma“?

„Iseoma“ viitab iga inimese unikaalsele muusikalisele häälele ja identiteedile, mis väljendub ka selleaastases repertuaaris. Oleme lood valinud seda silmas pidades, et igaüks, olenemata vanusest või taustast, leiaks endale sobiva pala, mida rõõmuga laulupeol mängida. Valitud lood kannavad endas traditsioone ja armastust muusika vastu.

Samuti sisaldab repertuaar rahvaviise ja regilaule, mis loovad sideme mineviku ja oleviku vahel. Näiteks on meie kavas Eduard Tamme „Eesti rapsodia“, mis oli juba 1933. aasta üldlaulupeol kavas. Seekord on Riivo Jõgi seadnud selle orkestritele sobivaks, võimaldades kõigil kaasa mängida seda 92 aastat tagasi laulupeol kõlanud lugu.

Repertuaar peegeldab peo juhtmõtet –

Bert Langel õpetab Tõrva muusikakoolis järgnevaid pille: trompet, tromboon, eufonium, tuuba, metsasarv. Foto: Riina Varol

iga osaleja leiab midagi, mis teda puudutab. Oleme lähtunud ideest, et muusika ühendab ja avardab. On vanemaid teoseid nagu rahvaviisid ja marsid, mis toovad esile traditsioonilise muusika ilu, aga ka uuemaid rütmilisi ja tehniliselt huvitavaid palasid, mis esitavad mängijatele väljakutseid. Näiteks Riho Maimetsa lood, mis on loodud rahvusvahelise kogemuse ja kohaliku pärandi ühendamisel, toovad repertuaari värsket perspektiivi.

Kuidas repertuaar osalejat arendab ja milliseid väljakutseid see Teie hinnangul osalejatele esitab?

Repertuaar on mitmekesine, pakkudes erinevaid stiile ja tehnilisi nõudmisi. Noortele meeldib mängida meloodilisi lugusid, samas kui vanemad hindavad rütmilisi ja keerukamaid teoseid. Need esitavad osalejatele väljakutseid, arendavad nende muusikalisi oskusi ja loovad

Millise mälestuse või kogemuse varasematest laulu- ja tantsupidudest võtate liigijuhina kaasa XXVIII Laulu- ja XXI Tantsupeole „Iseoma“?

Minu teekond laulupeole on olnud emotsionaalne ja sündmusterohke: alustasin muusikaga juba väiksesena ning olen sellega koos kasvanud, õppinud ja nüüd laulukaare alla jõudnud. Mälestusi on palju – iga hetk on olnud oluline, sest need on kujundanud meid, meie traditsioone ja ühtekuuluvustunnet.

Minu esimene kord laulupeol dirigendina oli 2017. aastal, mis on minu jaoks oluline mälestus, kuna sain laulupeo tervikprotsessis osaledes võimaluse Eesti muusikamaastikku paremini mõista. Olen südamest tänulik, et mind on sellele teekonnale kaasa võetud ning et mulle on antud võimalus olla osa sellest traditsioonist, panustada selle hoidmisesse ja edasiandmisesse.

Kas möödunud aastal 155. juubelit tähistanud laulupeo traditsioon (ja 90. juubelit tähistanud tantsupeo traditsioon) on piisavalt tugev, et 45 aasta pärast oma 200. juubelit tähistada (tantsupidu 10 aasta pärast 100. juubelit)?

Mina arvan, et selle traditsiooni juured on sügaval. Mis mulle Eesti puhul väga meeldib on see, et inimesed on kultuuriga tugevalt seotud – meil on loodus, mets, meri ja maa, mida hoiame. Ka laul on seal omal olulisel kohal. Kuigi aeg ja inimesed muutuvad, on muusika ja laulud püsima jäänud.

Traditsiooni püsimise puhul on äärmiselt oluline muusikaline haridus – meie ülesanne on seda olulisust rõhutada

ja inimesi motiveerida. Seda püüdlust võiks toetada ka riik, et igal pool need võimalused oleks ning ka kõige väiksemas kohas oleks koor, orkester või ansambel. Me kipume unustama, et suureks saame kasvada, kui alustame maast madalast

või väiksesena. Minu hing on selle poolt, et noori õpetajaid on vaja ning kui põhi on olemas, siis on traditsioon ka kinnitatud. Aga seda saab vaid koos teha!

Puhkpillide liigijuht:

Bert Langel

Repertuaar laulupeol:

- Tauno Aints ... pühendan Sul. Friedrich August Saebelmanni loo „Kaunimad laulud“ ainetel (uus teos)
- Rein Rannap, seade Peeter Saan Ülev Eesti. Kontsertmarss
- Riho Esko Maimetsa Kõrge taeva all (uus teos)
- Tõnis Kõrvits, rahvalaul Rõuge kihelkonnast, torupilliviisid Emmaste kihelkonnast Eesti motiivid (uus teos)
- Eduard Tamm, rahvaviisid Tarvatu kihelkonnast, seade Riivo Jõgi Eesti rapsodia eesti rahvalaalu „Kui mina olin väiksekene“ ainetel (uus seade)

Maie Kala saab teenetemärgi!

5. veebruar avalikustati 157 nime, kellele Eesti Vabariigi president annab sel aastal riikliku teenetemärgi.

Valgetähe V klassi teenetemärgi pälvis meie piirkonnast pikaajaline muusikapedagoog ja koordirent Maie Kala.

Just tema käe all on laulurõõmu nautinud sajad lapsed, kellest mitmed neist on leidnud tee professionaalse laulmise juurde. Maiet kirjeldatakse kui perfektsionisti ja ilma temata oleks raske ette kujutada Tõrva kauneid kontserte ja muusikasündmusi. Palju õnne, Maie Kala!

XXVIII Üldlaulupeo toimub 3.-6. juulini 2025 Tallinna Lauluväljakul. Laulupeo kunstiline juht on dirigent Heli Jürgenson. Üldlaulupeoga koos toimub ka XXI Üldtantsupidu.

se täielikult muusika sees ja keegi isegi ei näpi telefone. On näha, et inimesed on pühendunud ja hingege asja juures.

Egon Ilisson, toimetaja

Eriarvamus – see on reliikvia

Sain ühel heal päeval huvitava telefonikõne teemal, millega varasemalt pole ma kokku puutuma pidanud. Nimelt oli ühelt Tõrva teadetehvilt pihta pandud ürituse plakat. Ürituse korraldaja uuris minult, mis ma sellest juhtumist arvan ja kas see ei võiks olla ka ajalehe teema.

Enamasti oleks ma selle jätnud sinnapaika, sest ühe plakati kadumine plangult kõlab vägagi pseudoprobleemina, aga kuna see oli tõepoolest erakordne juhtum, siis asusime sportlikust huvist selle tausta uurima – lõpuks saime ka teada, keda see plakat häiris. Põhjus oli väga lihtne: teo korda saatnud kodanik arvas, et rahvusliku tähtpäeva deviisi all ei tohiks korraldada poliitilisi üritusi ja üleüldse tuleks ühiskonda halbade ideede eest kaitsta. Põhjendus ju igati õilis ja loogiline, aga jätab ka küllalt palju tõlgendamisruumi ja võib vallandada tulevikus ahelreaktsiooni. On ju võimalus, et polariseerunud ühiskonnas muutuvad mingil hetkel kõik ideed halvaks ja kellegi teise tehtav häirib meid vähemal või rohkemal määral. Ühele ei meeldi poliitika, teisele viiuli kõla, kolmandale aga jalgpall. Eriti ei meeldi viiuli kõla siis, kui seda mängib teise poliitilise meelsusega inimene või palli togib oponeeriva maailmavaate esindaja.

Loomulikult on selline võrdlus meelevaldne ja just poliitika on see, mis meid kõiki vähemal või rohkemal määral igapäevast puudutab – on väga vähe sektoreid, mis jäävad sõltumatuks. Poliitikut otsustavad selle üle, millised on pensionid või õpetajate palgad, milline on kultuuri ja spordi rahastus, kohalikud poliitikud panevad paika, kas sinu kodutänavas saavad augud lapitud või kuhu kerkib spordihall. Samuti määravad just need seda, kas seesama ajalehtki postkasti jõuab. Seega on poliitika teema, mida jagub kõikjale, see sisaldab võimu ja nagu psühholoogid ütlevad – kellel on võim, sellel on ka enesekindlus ja kõrgem rahulolutunne.

Jänkid on teinud põhjaliku uurimuse sellest, kuidas võim lööb eelkõige pähe nendele, kellest liialt palju inimesena lugu ei peeta. Olgu selleks ametialaselt poliitikud, ärimehed, pedagogid, vangivalvurid või kes iganes. Seetõttu nad tunnetavad oma võimu teisiti ja kasutavad seda hoolimatumalt. Põhjus olevat selles, et madala ühiskondliku staatusega inimesed tunnevad end eemaletõugatusena, kuid võimu tunnetamine ja kasutamine vabastab neid. Kahjuks lubab see neil ka negatiivsed tunded väljendada.

Kõige lihtsam näide poliitikast ja võimust oli mul kunagi aastaid tagasi ühe valimiste-eelse otsepostitusega (ei olnud Tõrva vallas), mis ei jõudnud ühes piirkonnas väga paljude inimeste postkasti. Loomulikult tulid erakonna inimesed minult pärima, et miks te levitamiseks ei tegele ja inimestele meie lendlehti postkasti ei pane. Kontrollisin kõik trükikogused ja piirkondade tellimislehed piinlikult üle – kõik klappis. Pärast kõikide töötappide puhul eksimuse välistamist jõudsin antud kvartali postiljonini, kes ütles lihtsalt süüdimatult, et “aga mulle ei meeldi see poliitika, mida nad ajavad ja ma ei taha, et nende reklaam postkastidesse jõuaks.” Jumala aus ülestunnistus, aga selline omaalgatuslik käitumine tekitas tõelise arusaamatuste ja pahanduste ahela, milles kõige rohkem sai ikkagi lõppkokkuvõttes kannatada see sama postiljon ise. Samamoodi on Tõrva Teataja ajalehti kadunud vabalevist suurte pakkide kaupa ja süüdlaste puhul on mulle isegi valed niidiotsad kätte juhatatud.

Nende näidete puhul on ühisenimetajaks see, et info keelamisega me võtame inimestelt ka võimaluse ise otsustada. Jah, me võime mõelda, et rumalate eest peavadki tegema otsuseid targemad. Samuti et igasugused alternatiivsed teooriad, liba-uudised ja valeinfo ei tohiks mingil juhul laiema avalikkuse kätte jõuda. Aga kes meist peaks ennast rumalaks? Kõik me ju soovime teha ise otsuseid ja kui me teeme neid enda meelest tarkusest tulenevalt, siis ei saa ju midagi valesti minna. Kui üldse keegi meie eest otsuseid peaks tegema, siis on need poliitikud. Valime me ju ikka ennast esindama need, kes meie arvates on kõige targemad ja sobivamad. Pärast valimisi võimule saades on nad loomulikud saamatud, oskamatud ja silmaklappidega rumalusehunnikud – või vähemalt niimoodi paljud inimesed poliitikutid tõlgendavad.

Las olla need plakatid ja inimesed, kes enda eest otsustavad – arvamus ühiskondlikel teemadel võib loomulikult avaldada. Palju hullem on see, et plakatid jäävad pärast üritusi ära koristamata ja neid lõpuks Õhne jõest ning gümnaasiumi pargist korjama peab. Oskad üles panna, oskad ka maha võtta!

Rohkem tarku otsuseid ja... armastage!

Ilusat Eesti Vabariigi 107. sünnipäeva!

Helen Elias, Tõrva vallavanem

Eesti Vabariik tähistab 24. veebruaril oma 107. aastapäeva – see on päev, mil me mõtleme tagasi meie ajaloo pöördelistele hetkedele ja samas vaatame lootusrikkalt tulevikku. See on päev, mil tunneme uhkust oma kodumaa, inimeste ja meie ühise töö üle.

Eesti suurim tugevus peitub ühtsuses – me oleme tugevad siis, kui seisame üksteise kõrval, toetame teineteist ja unistame koos. Ükskõik, kas tegemist on meie kodukoha, meie valla või kogu Eesti tulevikuga, on koostöös peidus meie suurim potentsiaal. Ma olen tänulik meie ettevõtjatele, kes panustavad, et meie kodupaik oleks atraktiivne paik nii kohalikele kui ka uutele tulijatele, pakkudes võimalusi töötamiseks ja vaba aja veetmiseks. Samavõrd tähtsad on ka meie kogukonnad – rõõm on näha, kuidas ka väljaspool linna on piirkonnad aktiveerunud ning leidnud oma eripärad. Selleks, et veelgi enam võimestada valla kultuuri-, spordi- ja noorsootööst tegevust, oleme välja töötanud kogukonnakeskuse kontseptsiooni, mis peaks vähendama killustatust eri asutuste vahel. Mida tugevamad on meie väiksemad

kogukonnad, seda tugevam oleme me ka vallana.

Kui räägime meie kogukondade tugevdamisest, siis see ei tähenda ainult igapäevase toimetuse ja koostöö edendamist, vaid ka kultuuri elavdamist ning meie ühise ajaloo ja pärandi hindamist. Ühised hetked ja väärtused loovad sidemed, mis kannavad meid edasi põlvest põlve. Selleks, et saaksime oma kogukonnas veelgi enam kokku tulla, üksteist õppida ja kultuuri nautida, oleme astunud samme ajaloolise Tõrva kõrtsihoone uuendamiseks. Soovime luua paika, kus kohtuvad inimesed, ideed ja looming, kus oleks võimalik korraldada teatrietendusi, kontserte ja muid sündmusi, mis rikastaksid meie kultuurielu ning elavdaksid Tõrva südalinna. See on suur eesmärk ja investeering meie kogukonna tulevikku, mille elluviimise nimel me töötame, et pakkuda oma inimestele võimalust kogeda midagi väärtuslikku.

Samuti on haridus olnud ja jääb meie valla üheks põhiväärtuseks. Meie koolid ja lasteaiad on teinud suuri edusamme, pakkudes lastele parimat õpikeskkonda, et kasvatada neist

targad, ettevõtlikud ja hoolivad noored, kes kujundavad meie valla ja riigi tulevikku. Eelmisel aastal renoveeriti Tõrva Gümnaasiumi B-korpus ja sel aastal on plaanis A-korpuse rekonstrueerimine, et pakkuda meie õpilastele parimaid võimalusi õppimiseks, arenemiseks ja oma ideede elluviimiseks. Et just siit kasvaksid järgmised innovaatorid, ettevõtjad ja kogukonna eestvedajad.

Kallid tõrvakad, soovin teile kaunist Eesti Vabariigi aastapäeva! Nagu traditsiooniks on saanud, toimub ka sel aastal 24. veebruaril Tõrva keskväljakul talvine perepäev, mis annab meile võimaluse ühiselt tähistada meie riigi sünnipäeva. Enne seda toimub Vabadussõja mälestussamba juures pidulik koosviibimine, et mälestada neid, kes on langenud meie vabaduse kaitsmisel. Tseremooniale järgneb rongkäik keskväljakule, et nautida üheskoos pidupäeva.

Olgu see päev täis sooje hetki ja naeratusi, mis annavad meelerahu, et me kõik oleme osa millestki suurest ja kestvast. Soovin, et meie ühiselt loodud Eesti püsiks alati tugev, vaba ja rahulik – praegu ja tulevikus.

Elagu Eesti Vabariik! Elagu Tõrva vald!

KUUFOTO:

Juba neljandat aastat järjest kutsusid JJ-Street Tantsukool ja kohalikud omavalitsused sõbrapäeva eel Eesti inimesi välja selgitama kus asub Eesti suurim süda. Ka tõrvakad võtsid taaskord ühiselt ette ja moodustasid keskväljakule südame. Foto: Taavi Kärt

Dorel Daum saavutas kaks esikohta ja tõusis läbi aegade esikümnesse!

TV10 Olümpiastarti 54. hooaeg jätkus Tallinnas võistlussarja II etapiga, kus võisteldi 60 meetri tõkkejooksus, kaugushüppes ja teivashüppes.

Erakordselt pingeline oli võistlus nooremate tüdrukute kaugushüppes, mille võitjana väljus meie Tõrva tüdruk Dorel Daum suurepärase tulemusega täpselt viis meetrit. Esimest ja teist kohta jäi lahutama sealjuures vaid üks sentimeeter. Doreli tulemus annab võistlussarja nooremate tüdrukute kaugushüppe kõigi aegade edetabelis 13. koha.

Kindlam võit tuli 60 meetri tõkkejooksus, kus Dorel edestas kaasvõistlejaid kindlalt nii eeljooksus kui ka finaalis. Doreli joostud 9,60 sekundit annab võistlussarja kõigi aegade edetabelis suurepärase üheksanda koha.

Teist etappi järjest jõudis finalistide hulka ka Kristofer Leitmaa, kes oli nooremate poiste 60 meetri tõkkejooksus üheteistkümnend. Vanemate tüdrukute teivashüppes saavutas Keili Kirt uue isikliku rekordiga 2.30 meetriga kümnenda koha. Koolide arvestuses tõusis Tõrva

Gümnaasium peale teist etappi 35 kooli seas kõrgele 4. kohale. Suurepärase võistluse teinud võistkonda kuulusid: Heidi Jõgisuu, Emma Nora Känd, Dorel Daum, Kristofer Leitmaa, Rayan Kõrran, Keili Kirt ja Keijo Kalja.

Tallinnas toimusid jaanuaris ka mitmevõistluse Eesti meistrivõistlused, kus selgitati välja 2025. aasta esimesed medalistid. Spordiklubi Viraaž oli esindatud kahe võistlejaga: tüdrukute U14 vanuseklassi viievõistluses osales Dorel Daum ja poiste U16 vanuseklassi seitsmevõistluses Ferry Liigand.

Esimest aastat U14 vanuseklassis võistlev ja oma esimest mitmevõistlust teinud Dorel Daum saavutas 40 osaleja hulgas väga tubli 6. koha. Võistluse käigus püstitas Dorel 4 isiklikku rekordit ja lõpetas võistluse 3593 punktiga.

Poiste U16 vanuseklassi seitsmevõistluses parandas Ferry Liigand üksikaladel isiklikke rekordeid kolmel alal ja oli 3413 punktiga 25 võistleja hulgas 11. Kaheksandast kohast jäi Ferryt lahutama vaid 15 punkti.

Treener Viljo Grauding jagamas Dorel Daumile näpunäiteid.
Foto: Tõnis Tõnström/EKJL

Võrkpallurid noppisid esikolmikukohti

COOP Tõrva Võrkpalliklubi tüdrukutel oli suurepärase võimalus pakkuda kohalikele vaatamiseks põnevaid võrkpallilahinguid, kui kahepäevasel Eesti karikavõistluste turniiril võõrustati tugevuselt kolmanda finaalgripi turniiri. Tüdrukud olid ülesannete kõrgusel ning kahe kaotuse kõrvale saadi kaks hinnalist võitu. 3. kohaga tagati püsimine kolmandas finaalgripi.

Siinkohal võib välja tuua selle, et selles vanuseklassis on Eesti meistrivõistlustel koguni seitse tugevusgruppi ehk konkurents on hirmkõva. Võistkonda kuulusid

Kreete Kasepuu, Laura Lõoväli, Keiti Raag, Egle Udras, Liisa Uhtjärvi, Bianka Uhtjärvi, Edit Urmet, Karola Pilm ja Heliisa Pilm.

Coop Tõrva VK poiste tiim sai aga oma esimesed tuleristsed, kui alustati karikavõistlusi neljandas tugevusgrupis, kus saavutati 3. koht ning tõusti sarnaselt tüdrukutega kolmandasse tugevusgruppi. Kogu turniiri peale jäädigi väga napilt alla ainult esimeses mängus ehk võõrustajale Narvale geimidega 2:3. Kõik järgmised mängud võideti. Võistkonda kuulusid

Jakob Elango, Kris-Martin Väli, Tobias Oja, Jan-Mattias Sibul, Regert Sinisalu ja Kaspar Kallas. Tõrva Võrkpalliklubi noori treenib Kadri Pilm, Narvas oli poistel juhendajana kaasas Heiki Pilm.

Tõrva meesveteranid mängisid aga Põltsamaal Eesti meistrivõistluste kolmandal etapil 40+ vanusegrupis. Kohal oli, nagu tavaks, 12 meeskonda, kellest kokkuvõttes parim kroonitakse maikuus ka Eesti meistriks. Tiigimeistrid/Tõrva Pall alistas avamängus 2:0 A-Teami ja seejärel sama tulemusega aga väga tasavägisel lahingus Läänemaa. Avapäeva kulminatsiooniks sai vastasseis igipõlise

rivaali Neemecoga, kellele eelmisel etapil tuli alla vanduda. Seekord suutsid Tiigimeistrid pingelised geimilõpud enda kasuks kallutada ning tulemuseks saadi magus 2:0 võit. Teist võistluspäeva alustati 2:0 võiduga Retro tiimi vastu, lõpetuseks võideti samuti ühte medalinõudlejat ehk võistkonda Bait tulemusega 2:1. Seega saavutati vaid võite tunnistades hinnaline etapivõit. Nüüdseks on peetud kuuest osavõistlusest kolm ning Tiigimeistrid/Tõrva Pall tõusis taas üldkokkuvõttes tabeli ainuliidriks. Järgmine etapp toimub juba tuleval nädalavahetusel Rakveres.

Vabariigi sünnipäeva tähistatakse uhke perepäevaga

Aasta oodatud talvine perepäev saab taas teoks 24. veebruaril Tõrva keskväljakul, kus põnevaid tegevusi jagub nii suurtele kui väikestele. Vabariigi aastapäeva üritusi jagub mitmele päevale ja erinevatesse valla paikadesse.

Perepäev saab alguse kell 12.00, kuid enne seda, kell 11.00 toimub pidulik koosviibimine Vabadussõja ausamba juures Tõrva Gümnaasiumi pargis, et mälestada neid, kes on langenud meie vabaduse kaitsmisel. Tseremooniale järgneb rongkäik kesklinna puhkpilliorkestri Popsid saatel – kõik on oodatud rongkäigust osa saama!

Perepäeval jagavad teadmisi ning maitsvat suppi Naiskodukaitses Tõrva jaoskond ja Helme üksikkompanii kaitseliitlased, Tõrva Avatud Noortekeskus avab Talvenoorteka ning kohale tuleb ka Päästeamet. Uudistada saab ponisi, hobuseid ja alpakasid, oodata on põnevaid töötubasid ning taaskord on tulemas lõbusõidud nii suurte kui väikeste masinatega.

Erilise ühiskontserti ansambel Ruja lauludega annavad Rein Rannap, Ott Lepland ja Maarja-Liis Ilus, kaasa löövad ka Tõrva segakoori lauljad. Enne kontser-

ti täitub Kevade tänav tantsijatega, lavale on oodata ka puhkpilliorkestrit Popsid ja laste seas palavalt armastatud Lolalad. Päevajuht on Karl Kirt.

Eestimaised hõrgutisi saab ka: Malmizza üllatab selleks päevaks kokku pandud Eesti erimenüüga ja kohal on ka perepäevade veteran Mulgi Mugila.

Kogu keskväljak on ehitatud pidurüüses – tule ka sina üritusele sinisesse, musta või valgesse riietatuna. Ära unusta ka oma kodu eestimaiselt ehitada ning jaga fotosid ka meiega. Selleks märgi Facebookis @TuleTõrva või Instagramis @visittorva.

Perepäev on kõigile tasuta – tule ja veeda meelde jääv päev Tõrvas!

Lisaks perepäevale tähistatakse Eesti Vabariigi sünnipäeva Tõrva vallas mitmete erinevate põnevate tegevustega:

20. veebruar kell 19.00 eksklusiivne 6-käiguline õhtusöök „Eesti 107“ Malmizzas

Volikogu aasta avastung sisaldas sisukat ja elavat arutelu

23. jaanuaril toimus Tõrva Vallavolikogu aasta esimene korraline istung, mis kestis 3 tundi. Istung oli täis olulisi teemasid – enim aega ja tähelepanu pälvis ülevaade ja arutelu perearstiteenusest Tõrva vallas.

Ettekanded selles punktis tegid Tervisekassa projektispetsialist Reelika Laht, OÜ Terviseagentuuri äriarendusjuht Kärt Kukk ja dr Paul-Matis Türrpuu. Ekspertid ja gasid põhjalikku infot teenuste hetkeolukorra ja arenduste kohta ning vastasid volinike küsimustele.

Päevakorras olid ka muud olulised teemad:

- Tõrva valla arengukava aastateks 2025–2035 ja eelarvestrateegia I lugemine;
- huvihariduse ja -tegevuse kava kinnitamine;
- asustajaotuse muutmise taotlemine;
- rahvaalgatus ajaloolise Tõrva Kõrtsihoone säilitamiseks.

Tõrva Vallavolikogu esimees Mairo Ruusmann kiitis tulemuslikkust: „Istung oli asjalik ja sisukas. Kuulasime, arutasime, andsime tagasisidet ja tegime otsuseid, mis aitavad meie vallas edasi liikuda.“

2. veebruaril toimus Tartus Delta majas informaatikaviktoriini Kobras lõppvoor. I voorus oli nooremate (benjaminid) vanuseklassis osalejaid 1510, finaali kutsuti neist 39. Finaali kutsutute seas oli ka Tõrva Gümnaasiumi 5. a klassi õpilane **Edvard Paul**. Finaalis lahendas Edvard kõik ülesanded õigesti ja sai I järgu diplomi.

21. veebruar kell 20.00 Wingwave ja Red Zeppelin pubis Juudas

22. veebruar kell 19.00 kontsertendus „Viini Viisid“ Hummuli mõisas

23. veebruar kell 12.00 matk „Vabariigi terviseks!“ algusega Tõrva Gümnaasiumi pargist

23. veebruar kell 14.00 Elva meeskoori ja Olustvere segakoori Lehola kontsert „Laulud Eestile“ Tõrva Kirik-Kammersaalis

23. veebruar kell 16.00 matk „Kuulsate mulkide radadel“ algusega Mulgi Elamuskeskuse parklast

23. veebruar kell 18.00 Öösuusk. Üritus toimub sobivate ilmaolude korral.

24. veebruar kell 8.00 kalapüügi võistlus Tõrva Tirk 2025 Veskijärvel. Lisainfo ja registreerimine: Gunnar Palumets, tel 5348 7254.

24. veebruar kell 10.00 animafilm „Vooluga kaasa“ Tõrva kinos Koit

24. veebruar kell 11.00 pidulik koosviibimine Vabadussõja ausamba juures Tõrva Gümnaasiumi pargis

24. veebruar kell 11.30 rongkäik kesklinna puhkpilliorkestri Popsid saatel

24. veebruar kell 12.00 EVI07 perepäev Tõrva keskväljakul

24. veebruar kell 13.30 ansambel Ruja laule esitavad Rein Rannap, Ott Lepland ja Maarja-Liis Ilus

24. veebruar kell 15.00 film „Aurora“ Tõrva kinos Koit

24. veebruar kell 17.15 film „Pikad paberid“ Tõrva kinos Koit

24. veebruar kell 19.30 film „Must auk“ Tõrva kinos Koit

24. VEEBUUAR KELL 12.00

EVIO7 PEREPÄEV

TÕRVA KESKVÄLJAKUL

ANSAMBEL RUJA LAULE ESITAVAD

REIN RANNAP, OTT LEPLAND JA MAARJA-LIIS ILUS

Tõrva valla tulevik: ambitsioonid, väärtused ja väljakutsed aastani 2035

Tõrva vald on seadnud oma arengukavas selged sihid, et liikuda järgmise kümnendi jooksul parema ja jätkusuutlikuma tuleviku poole.

Kuigi meie vald on rahvaarvu poolest väike ehk 2025. aasta alguse seisuga 5874 elanikku, käsitletakse arengukavas ambitsioonikaid eesmärke, mis tuginevad põhjalikule analüüsile. Tõrva valla visioon aastaks 2035 on olla Lõuna-Eesti parim paik elamiseks, külastamiseks ja investeerimiseks. Selle saavutamiseks keskendub vald neljale peamisele arengusuunale:

- Ela Tõrvas – kvaliteetsed avalikud teenused, mis toetavad elanike heaolu ja arengut.
- Investeeri Tõrva – majanduse ja ettevõtluse arendamine, et luua rohkem ja paremini tasustatud töökohti.
- Tule Tõrva – turismi- ja külastuskeskkonna tõhustamine koos kaas-

aegsete eluaseme võimalustega.

- Valla juhtimine – strateegiliselt suunatud juhtimine, mis kaasab kogukondi ja parandab valla haldusvõimekust.

Tõrva valla arengut suunavad nii senised tugevused kui ka väljakutsed tulevikku silmas pidades. Kaunis looduskeskkond ja ajalooline Mulgimaa identiteet annavad lähtesuunad kätte. Samas tuleb tõdeda, et Tõrva valla arengut piiravad elanikkonna vähenemine ja vananemine ning töökohtade nappus ja kaasaegsete eluasemete puudus. Arengukava on oma olemuselt strateegiline dokument, mis määratleb eesmärgid, prioriteetid ja tegevussuunad. Selle elluviimist toetavad iga-aastased tegevuskavad ja eelarvestrateegia. Tulemuslikkust hinnatakse konkreetsete moodsite alusel nagu elanike rahulolu, ettevõtlusaktiivsus ja avalike teenuste kvaliteet.

Ela Tõrvas

Ela Tõrvas arengusuund keskendub avalike teenuste arendamisele – haridusest tervishoiuni. Vald on viimastel aastatel konsolideerinud oma haridusvõrku ja panustanud Tõrva Kooli kui tugeva haridusasutuse arengusse. Samuti on rajatud Tõrva Tervisekeskus, mis koondab tervise- ja sotsiaalteenuste pakkujaid.

Edaspidi on plaanis olulisel määral digitaliseerida teenuseid ja suurendada digitaalsete lahenduste kasutamist avalikes teenustes. Oluline prioriteet on ka noored: üks arengukava plaane on leida võimalusi noori rohkem piirkonnaga siduda ehk edendada noorsootööd ja noorte omaalgatust.

Kogukonnakeskused: rajada mitmes piirkonnas keskused, kus pakutakse kultuuri-, spordi- ja kogukonnateenuseid. Elukeskkonna arendamisel pannakse rõhku ener-

giasäästlikele lahendustele ja taristu parendamisele. Samuti on eesmärk saavutada elanike rahulolu taristu ja looduskeskkonnaga.

Investeeri Tõrva

Investeeri Tõrva suund keskendub ettevõtlusaktiivsuse kasvatamisele ja noorte ettevõtlikkuse toetamisele. Vallas tegutseb hetkel alla 300 ettevõtte – eesmärk on seda kasvatada 20% võrra. Põhitegevus sealjuures on Helme tööstuspargi arendamine, mis on plaanis muuta valla ettevõtluskeskkonna lipulaevaks.

Ühe uue ja värske ideena on plaan suunata erilist tähelepanu naistevõtjatele, kuna meeste domineerimine töökohtades on märkimisväärne. Samas on eesmärk soodustada olemasolevate ettevõtete innovatsioonivõimekust ja tugevdada koostööd Valgamaa Arenguagentuuriga. Eesmärgid on eelkõige seotud keskmise brutopalgaga töstmis-

sega ja erasektori töökohtade arvu kasvuga.

Tule Tõrva

Tule Tõrva keskendub valla tuntuse tõstmisele turismi ja uute elanike ligimeelitamise kaudu. Tõrva vald on juba tuntud kui Mulgimaa kuurort, kuid selles valdkonnas on palju arenguruumi.

Suunaks on võetud turismivõrgustiku tugevdamine ning arendamine turismiettevõtjate vahel, et pakkuda rohkem pakette ja teenuseid. Mulgi kultuuri ja identiteeti esiletõstmine peab suurenema nii turunduses kui ka külastuskeskkonna arendamisel.

Kindlasti on Tule Tõrva lipukirjaks ka tekitada võimalusi uute eluasemete rajamiseks, et oleks üldse võimalik siia endale sobivad elutingimused leida. Plaan on luua head võimalused kaasaegsete eluasemete rajamiseks nii üüriks kui ostmiseks.

Mida teha, kui neljajalgased sõbrad lähevad üle käte?

Toimetas: Egon Ilisson

Üha rohkem on Tõrva valla inimesed puutunud kokku asjaoludega, kus linnapildis hulgub koeri, valateedel häirivad nad jalutajaid ja rattureid ning inimestel on üleüldine hirm agressiivsete isendite suhtes. Kuigi Tõrva vallas on vägaagi konkreetne koerte, kasside ja teiste lemmikloomade pidamise eeskiri, siis ilmselt enamik loomaoomanikest seda lugenud pole.

Kõigepealt tuleks selgeks teha, kes on lemmikloom. Selleks on Põllumajandusministeeriumi määruses „Lemmikloomade pidamise nõuded“ nimetatud loom, sealhulgas koer, kass, näriline, küülik, puurituhkur, puurilind, roomaja, kahepaikne, akvaariumikala ja selgrootu.

Avalikus kohas loomaga liikudes on aga vaja kindlasti tagada teiste inimeste ja loomade turvalisus. Sealjuures on avalik koht igasugune territoorium, rajatis, hoone või ruum, mis on antud üldiseks kasutamiseks või on üldkasutatav (tänav, tee, park, haljasala, vabaõhulava, rand, suplemiskoht või muu puhkeala, hoov, hoone, rajatis, toitlustusettevõtte, baar, kauplus, võimla, ettevõtte, ühissõiduk jms).

Avalikus kohas loomaga viibimisel tuleb tagada teiste loomade, inimeste ja vara ohutus ning ava-

varalise või tervisekahjustuse korral, kui looma pole kasutatud kuritegeliku tegevuse takistamiseks.

Tihti peale võivad koerad ja kassid aga häirida endast valjult märku andes nii majanaabreid kui ka

Koerte rünnakutega puutuvad postiljonid kokku 5-6 korda aastas, aga kurjade koertega puutuvad lehekandjad kokku iga päev.

lihtsalt mööda jalutajaid. Mõistlikus ulatuses lasub naabritel koera haukumise, ulgumise ja niutumise suhtes talumiskohustus, sest koerale on see tavapärane suhtlemis- või väljendusviis. Häirimiseks saab lugeda sellist looma käitumist, mis takistab kaaskodanike igapäevaseid käitumisharjumusi. Kui see peaks siiski nii olema ja põhjustab kellelegi tervisekahjustust või isikule varalist kahju (tuleb tõendada), võib see tuua kaasa ka väärteovastutuse.

Siiski ei pea naabrid taluma lakamatult kestvat haukumist, sest see võib hakata takistama kaaskodanike igapäevaseid käitumisharjumusi. Juhul, kui haukumine toimub lühikest aega (näiteks keset päeva 1 tund), siis ei saa Eesti Loomakaitses Liidu hinnangul seda lugeda kodanike igapäevaseid käitumisharjumusi takistavaks tegevuseks (ülemäärane häirivad mõjud) ning tegemist ei ole kasside ja koerte pidamise eeskirja rikkumisega. Ka ei saa lugeda häirivaks, kui koer haugub näiteks aia taga, trepikojas liikumise või lärnamise peale. Samas, öösiti järjepidev haukumine ületab korteri tavakasutamise tekkivat mõju.

lik kord, kasutades vajadusel jalutusrihma, kandmisvahendit või suukorvi. Looma avalikku kohta järelevalveta jätmine on keelatud ehk poe ette käsipuu külge ootama aheldatud koerad ei ole lubatud. Lisaks pole lubatud loomaga viibida vastava keelumärgiga tähistatud kohtades ning ujutada ja pesta looma avalikes supluskohtades. Ainsad erandid on vaegnägija juhtkoera või teenistusülesannete täitmisel teenistuskooera suhtes.

Kui haukumine häirib

Korterelamus looma pidades ning üldkasutatavates ruumides ja selle territooriumil viibides on loomapidaja kohustatud järgima lisaks loomapidamiseeskirjale ka korteriühistu kodukorda ja muid elamu ühist haldamist käsitlevaid dokumente. Loomapidaja kannab täielikku vastutust oma looma poolt tekitatud

Koer on inimese parim sõber aga siiski ettearvamat. Foto: Paul Poderat.

Junnid tuleb kokku korjata

Tänavale või murule jäetud koerakaka ei ole ainult esteetiline probleem – rooja kaudu levivad erinevad parasiidid, seened ja viirused. Koera väljaheidete ei ole ohtlik mitte ainult värskena, vaid ka kuivanuna on sellel tervist ohustavad tagajärjed, kuna hingame tolmuks muutuvat väljaheidet omale sisse. Bakterite hulka, mida kaka levitab, võivad kuuluda näiteks salmonella, E. Coli ja leptostpiroos, mille kaudu haigestumisel võivad olla rängad tagajärjed. Eriti tuleb seda silmas pidades seetõttu, et loomad ise on varmad teiste loomade väljaheidete uudistama. Nakatunud lemmikloom on omakorda ohuks kogu perele, sest parasiidid võivad loomalt inimesele kanduda. Levinud arvamuse kohaselt on koerajunn hea väetis ja seetõttu taimedele kasulik. Tegelikult see nii ei ole, kuna see sisaldab liiga palju hapet.

Seetõttu on loomapidaja kohustatud järgima sanitaar- ja hügieennõudeid ehk koristama ära koheselt oma looma väljaheidet. Väljaspool suurlinna on koerte ja kasside järelt koristamine isegi suurem probleem, sest loomaarstide sõnul väiksemate asulate inimesed justkui häbenevad oma lemmiklooma järelt koristada.

Loomast loobumine ei vähenda kulusid

Tõrva vallas peetav koer või kass peab kandma märgistusena tegevusluba omava veterinaararsti paigaldatud mikrokiipi ja olema registreeritud lemmikloomaregistrisse (LLR). Loomapidaja peab laskma koera või kassi veterinaararstil märgistada ja registreerida koera või kassi viie päeva jooksul arvates tema kolme kuuseks saamise päevast ja tasuma sellega seotud kulud. Loomapidaja on kohustatud tagama registris olevate andmete ajakohasuse.

See on eelkõige loomade ja omanike enda huvides, sest kaduma läinud isendi leidmisel võib olla kiip ainus lahendus, kuidas loom taas oma pere juurde tee leiab. Hulkuv loom on omanikuta või loomapidaja juurest lahti pääsenud loom, kelle omanikku ei ole võimalik tuvastada. Sealjuures peab viibima loom vastutava isiku juuresolekuta väljaspool loomapidajale kuuluvat või tema kasutuses olevat territooriumi. Loomapidaja peab viivitamata korraldama lahti pääsenud looma otsingud ja püüdmise.

Hulkuvate loomade püüdmist korraldab vallavalitsus ja kui hulkuv loom on identifitseeritav, kuid teda ei ole võimalik koheselt tagastada loomapidajale, paigutab vallavalitsus looma kuni loomapidajale tagastamiseni varjupaika. Püütud looma hoitakse hulkuvate loomade pidamiseks ettenähtud kohas 14 päeva arvates tema kirjelduse avalikusta-

Ka kassid ei tohi omapäi võõral territooriumil uitamas käia. Foto: Paul Poderat

Nõuded on üsna karmid

Eelkõige tuleb looma pidamisel lähtuda loomakaitseseaduses, loomatauditõrje seaduses ning põllumajandusministri 24. juuli 2008. a määruses nr 76 „Lemmikloomade pidamise nõuded“ sätestatust:

- Looma on lubatud pidada loomapidajale kuulavas või tema valduses olevas ehitises või territooriumil.
- Loomapidaja peab välistama looma koduterritooriumilt välja pääsemise ilma loomapidajata. Loomapidaja peab tagama, et loom ei häiriks avalikku korda ega ohustaks teisi inimesi, nende vara ega loomi.
- Loomapidaja on kohustatud paigaldama temale kuuluva või tema valduses oleva territooriumi sissepääsule koera olemasolust teatava hoiatussildi.
- Loomapidaja on kohustatud ennetavalt vaktsineerima oma koera ja kassi marutaudi vastu.

Ka tohtri juures käimine on lemmikloomade puhul oluline.

Kuidas käituda, kui sina või sinu loom satute koerarünnaku ohvriks?

1. Koerarünnaku korral saab loomaomanikku võtta vastutusele väärteo-, tsiviil- või kriminaalõiguslikult, sõltuvalt olukorrast ja tekitatud kahjustest.
2. Kohalike omavalitsuste kasside ja koerte pidamise eeskirjade rikkumise eest saab määrata trahvi kuni 1600 eurot.
3. Rünnaku ohvriks sattumisel tuleb koheselt võtta ühendust politsei või omavalitsuse vastava ametnikuga ning esitada avaldus koos kõigi sündmuse üksikasjadega.
4. Tsiviilõiguslik vastutus tähendab, et loomaomanik peab korvama kahjud, sealhulgas ravikulud, moraalse ja varalise kahju, sõltumata tema süüist.
5. Kahju hüvitamise nõudega tuleks esmalt pöörduda otse vastutava isiku poole ja vajadusel kohtusse. Soovitav on koguda kõik tõendid (arstidokumendid, arved, tšekid) ja kaasata jurist.
6. Kriminaalvastutus rakendub, kui rünnak põhjustas olulise kahju või raske tervisekahjustuse, see võib viia rahalise karistuse või vangistuseni.
7. Oluline on hoida oma loom avalikus kohas rihma otsas, kuna vastasel juhul võib ohvriks langenud loomaomanikule samuti määrata väärteo korras karistuse.
8. Kannatanu peab tõendama kahju tekkimise, selle ulatuse ja seose rünnakuga, esitades vajalikud dokumendid ja tunnistajate andmed.
9. Loomapidaja vastutab alati oma looma tekitatud kahju eest, sõltumata ohutusmeetmetest või tema enda süüist.
10. Lisaküsimuste korral saab abi Eestimaa Loomakaitse Liidu juristidelt e-posti teel või nende kodulehe kaudu.

Loomaomanikud ei saa vahel oma lemmiku rikkumisest arugi

Sander Karu, Tõrva piirkonnapolitseinik

Lemmikloomad on sajandeid olnud meie ühiskonna loomulik osa – kellele ei meeldiks kodus pidada kassi või koera, kes pakuvad südamesooja oma jäägitu sõprusega. Kuid loomaomanikuna peame me järgima kindlaid eeskirju, mis on meile seatud. Tõrva vallas laekub politseisse aeg-ajalt teateid hulkuvatest koertest, kelle omanikud on jätnud järele-

Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus § 66,3 määrab karistuse ning kuna trahviühik on nüüdsest 4 euro asemel 8 eurot, siis maksimaalne määr ehk 200 trahviühikut on nüüd 1600 eurot.

valveta. Need teated on üldjuhul üksinda ja sihitult hulkuvate koerte kohta, mille esmaseks lahenduseks on loomade varjupaiga abil koerte varjupaika toimetamine. Selleks on ka Tõrva vallavalitsusel leping sõlmitud MTÜ Assisi Franciscuse Seltisiga, kes seda teenust pakub. Kuid on ka teateid ilma rihmata koeraga jalutamise ja agressiivsete koerte kohta, kes inimest nähes oma territooriumilt väljuvad, kahjuks ka inimest ründava koera kohta.

Sellist laadi juhtumeid pole õnneks küll väga palju, kuid probleemi lahendamise võtab ametnikul omajagu aega, kuna on loomaomanike, kes oma rikkumistest kohe aru ei saa. Tõrva valla koerte, kasside ja teiste lemmikloomade pidamise eeskiri sätestab meile nõuded, mida me looma omades peame täitma. See sätestab ka seda, et koeraga jalutades peab koer olema rihmastatud. Rihmastamata koeraga jalutades peab koeraomanik teadma, et tema tegevusel võivad olla tagajärjed. Lahtise koeraga jalutamise kohta võib kohalik omavalitsus teha ettekirjutuse, millega kohustatakse koeraomaniku täitma koerte, kasside või teiste lemmikloomade pidamise eeskirja.

Me võime ju mõelda, et keda selline käitumine häirib, kuid me peame arves-

tama, et koera puhul on tegemist loomaga, kelle käitumine võib olla ettearvamatu. Koer võib joosta võõra inimese hoovi ning kõige halvemal juhul võib ta rünnata möödakäijat või teist koeraga jalutajat. Juhul, kui on tekitatud kellelegi varalist või tervisekahju on menetlejaks politsei – loomaomanik võib saada rahalise karistuse kuni 200 trahviühikut. Juhtumitel, kui loom kedagi ründab, määrab rahalise karistuse lõpliku suuruse ikkagi loomaomaniku enda tegevus ehk kas ta võtab midagi ette, et ennetada juhtunut või mitte. Näiteks, kas koeraomanik kasutab edaspidi ja-

käituma. Minu koerale meeldib ka ringi joosta, kuni ühel päeval märkas ta tee ääres jalutava koera omaniku ja otsustas koera juurde joosta. Inimese jaoks, kes minu koera varasemast ei tunne, tundus minu koera käitumine ähvardav ja koeraomanik andis mulle teada, et see oli juba mitmes säärane juhtum ja ta tundis hirmu. Koeraomanikuna ma mõistsin, et pean välistama koera väljapääsu oma territooriumilt, seega oli minu probleemi lahenduseks raadiopiire ning tänu sellele teab koer siiani oma piire.

Käesolevas kirjutises olen keskendunud vaid koertega seotud väljakutsetele, kuna teiste loomade suhtes ei ole kaebusi laekunud. Siiski kehtib koerte, kasside ja teiste lemmikloomade pidamise eeskiri ka teiste lemmikloomade suhtes. Seega

Oligu lemmik kui nunnu tahes, tänaval jalutab ta rihmaga.

lutades rihma või sama tegevust. Ilma rihmata koeraga jalutades koeraomanik alateadvuses mõõnab, et selline situatsioon või juhtuda, kuid samas ei tee ta selleks midagi, et seda vältida.

Sama kehtib ka koerte kohta, kes oma koduterritooriumilt välja pääsevad, kujutades ohtu kaaskodanikele. Koeraomanik peab endast kõik tegema, et koer ei pääseks oma territooriumilt välja. Koera takistamiseks võiks olla korralikult tehtud aed, raadiopiire või mingi muu alternatiiv. Ka mina olen koeraomanik ja tean isiklikult, kuidas sellise juhul peab

peavad ka kasside omanikud jälgima, et nende lemmik ei väljuks oma territooriumilt ega ei hulguks ringi.

Lõpetuseks tuletan meelde, et loomaomanik kannab täieliku vastutust oma looma poolt tekitatud varalise või tervisekahjustuse korral. Meeldetuletuseks: kui näete ringi hulkuvat või rihmastamata jalutavat lemmiklooma, võtke ühendust tööpäevadel Tõrva valla keskkonnaspetsialist Jane Mõlderiga. Kui teile on tekitatud varaline kahju või tervisekahjustus, teavitage sellest, helistades telefoninumbri 112.

Väljavõtteid Eesti ajakirjandusest

Et tegu pole pahatahtlike inimeste kiusuga loomapidajate suhtes, vaatame tagasi mõnele möödunud aastale, kus on olnud julmi rünnakuid nii inimeste kui nende lemmikloomade vastu. Toome välja vaid mõned lühikirjeldused Eestis juhtunud rünnakutest:

2022. aasta septembris leidis Tallinnas aset traagiline juhtum, kus Amstaffi tõugu perekoer ründas 4-aastast last, põhjustades tema surma. Pärast intsidenti viidi koer varjupaika, kus ta hiljem ründas ka töötajat. Selle tulemusena otsustati koer eutaneerida. (Allikas: Postimees)

November 2022: Metsistunud koerad rebisid 26-aastast naist kõrva küljest. Oma koduõuel, Põltsamaa lähedal, naabri koertelt pureda saanud 26-aastane Sandra on raskest seisundis haiglas. (Allikas: Reporter)

2022. aasta vana-aasta viimasel päeval ründasid koerad Elvas 75-aastast postiljoni: „Riided rebitud, käed-jalad verised.“ Postikuller lükkas koerale paki lõugade vahele ja põgenes autosse. (Allikas: Maaleht)

Juuni 2023: Pärnumaal ründas Kaukaasia lambakoer maanteel kõndinud 70-aastast meest, põhjustades talle püsivaid jalavigastusi. See oli juba neljas kord, kui sama koer meest ründas. (Allikas: Pärnu Postimees)

Juuli 2023: Tiibeti Mastifite rünnakus sai 59-aastane mees tõsiseid vigastusi, kui koerapidaja aias välja pääsenud 7 koera teda tänaval ründasid. Hoolimata juhtunust jäid koerad perenaise juurde. (Allikas: Õhtuleht)

2023. aasta septembris ründasid kaks Amstaffi tõugu koera Harjumaal Kaasiku külas naist ja tema väikest Pomeraniani tõugu koera, põhjustades naisele vigastusi ja koera surma.

Veebruar 2024: Järjekordne koerarünnak. Õismäel läks Amstaffi koer kallale inimestele ja pisikesele mopsi tõugu koerale. (Allikas: Delfi)

misest varjupaiga koduleheküljel. Omanikuga looma varjupaigas pidamise, sealhulgas veterinaarülevaatusse kulud tasub omanik. Kui kulud on suured ja omanik väljendab soovi loomast loobuda, siis ei vabasta see siiski omanikku kulude kandmise kohustusest.

Aga kui mõni hea inimene aga hakkab mõne hulkuva looma eest hoolitsema, teda söötma ja jootma ning lubab tal olla oma elu või abiruumides ja õuealal? Sel puhul tuleb arvestada, et ühe kuu möödudes käsitletakse seda loomapidamisena ja sellega tegelevale isikule laienevad loomakaitse seadusega kohaliku omavalitsuse määrusega omanikule pandud kohustused. Nimetatud kohustusi ei teki, kui isik on vallavalitsust hulkuvast loomast teavitatud.

Allikad: Eesti Loomakaitse Liit, Tõrva valla koerte, kasside ja teiste lemmikloomade pidamise eeskiri

TULE TÖÖLE!

Piimafarm ootab kandideerima erinevatele positsioonidele!

Täpsema info saamiseks küsi lisa!

Vajadusel abi majutamisega, transpordiga

Tasuta lõunasöök

sõidukompensatsioon

töötasu alates 1500 EUR/kuu

Tasuta tõrva veekeskuse kasutus

Tasuta tõrva massaazisalongi külastus

Eelnev töökogemus farmis pole vajalik

Kandideerimiseks esita CV tontsoagro@gmail.com

Küsimuste korral helista või kirjuta WhatsAppi +372 5049827

Asume Valgamaal, Tõrva linnas 8km kaugusel

Vajad abi kriisis paremaks toimetulekuks? Päästeameti koolitus tuleb appi!

Merle Liba

Päästeameti lõuna päästekeskuse ennetusbüroo ennetuspartner

Elu on meid tihti proovile pannud mitmesuguste katsumustega, olgu selleks koroonapandeemia, Ukraina sõjapõgenikud või hoopis heitlike talveilmade uperpallid lumemasside ja seejärel üle kallaste tõusnud veekogudega.

Päästeameti koolitused annavad „tööriistad“

Kriisiolukordades paremaks toimetulekuks pakub Päästeamet Eesti elanikele ja asutustele võimalust tellida koolitusi.

Koolitusel räägime võimalikest ohtudest ja hädaolukordadest, tutvustame kanaleid, kust leida infot ohtude kohta, vaatame üle, milline peaks olema kodune kriisivarud ning vestleme ohuteavitusest, varjumisest ja evaku-

atsioonist. Päästeameti koolitused annavad osalejatele tööriistad, mille abil kriisiolukordades paremini hakkama saada.

Elanikkonnakaitse koolitused on kaasahaaravad, kus teeme praktilisi harjutusi ja toome näiteid. Toimunud koolitustele on antud ainult positiivset tagasisidet.

Koolitust saavad tellida kõik: omavalitsused, kogukonnad, asutused ja ettevõtted

Päästeamet ootab teadmisi ja oskusi omandama nii kohalike omavalitsuste töötajaid, kogukondi, eraettevõteteid kui ka avaliku sektori asutusi, korteriühistuid, lastelaagreid, avalike ürituste korraldajaid jt.

Kohalikud omavalitsused on päästeameti tähtsaimad partnerid kriisivalmiduse alal, kes on kriisiolukorras

inimeste kõige lähemad abistajad. Teadlikum omavalitsustöötaja saab kriisi ajal panustada olukorra lahendamisse, kui tal endal on kodune valmisolek hästi läbi mõeldud.

Kogukonnad saavad kriisiolukorras olla oma liikmetele tõhusaks toeks. Et kogukond saaks kriisiolukorras hakkama, tuleb varakult läbi mõelda, kuidas selleks ühiselt valmis olla. Mõistlik on ette valmistada kogukonna kriisimeeskond, koostada kriisiplaan ning hankida riigi abil vajalikud vahendid. Korteriühistutel on võimalus tellida lühem kriisikoolitus oma üldkoosolekule.

Ettevõtted ja asutused saavad kutsuda koolitaja tööohutusalasale koolituspäevale või miks mitte ka motivatsioonitruusele.

Päästeameti kriisikoolitused on

Päästeamet jagab kriisikoolitustel vajalikke teadmisi, et hädaolukordades paremini toime tulla. Päästeameti arhiiv

tasuta. Koolituse tellimiseks kirjuta e-posti aadressile kriisikoolitus@paas-teamet.ee

Teadlik ja oskuslik inimene on enesekindel ja tunneb end turvaliselt.

Päästeameti kriisikoolituste teemad:

- Elanikkonnakaitse Eestis
- Hädaolukorrad ja elutähtsate teenuste katkestused
- Isiklik ettevalmistus ja kriisivarud
- Evakuatsioon ja varjumine
- Ohuteavitus ja usaldusväärsed infoallikad
- Planeerimise ja koostöö olulisus

Matkates kuulsate mulkide jälgedes

Ly Laanemets, Mulgi Elamuskeskuse tegevjuht

Mulgi Elamuskeskus kutsub 23. veebruaril kell 16.00 Eesti Vabariigi aastapäeva puhul matkama kuulsate mulkide radadele.

26. jaanuaril avasime koostöös Mulgi Kultuuri Instituudiga (MKI) Mulgi Elamuskeskuse häärberimaja teisel korrusel Mulgi kirjanduse teabetoa, mille riiulitel on pea 500 erinevat teabekandjat. Enamus raamatuid on mulgikeelsed või Mulgimaaga seotud. Koguga on võimalik tutvuda ja kohapeal kasutada nii uurimistöödeks kui niisama huvi pärast täiesti tasuta, hea oleks aga oma tulekust keskusele eelnevalt teada anda.

Võtame vastu ka Mulgimaaga seotud raamatuid, kui neid on kellelgi ülearu ja meie kogus nendest jällegi puudus. Meie olemasolevate teabekandjate nimekirjad paneme peagi nii Mulgi Instituudi kui ja Mulgi Elamuskeskuse lehele üles. Lisaks metoodikatoa avamisele andis Alli Laande põhjaliku ülevaate Mulgi sõnaraamatu kasutamisest, meelolu lisan päevale Meribel Mati esitatud südantsoojendavad mulgikeelsed laulud.

23. veebruaril tähistame koos Eesti Vabariigi 107. sünnipäeva ühe põneva ja hariva sündmusega: matkahuvilistega saame kokku Mulgi Elamuskeskuse parklas kell 16.00. Koos suundume umbes 6 kilomeetri pikkusele teekonnale. Küllastame Ala koolimaja juures raamatukogus Hella Wuolijoki näitust, kus raamatukogu juhataja Erja Liivson räägib lühidalt sealsamas sündinud kirjaniku, ärinaise ja ühiskonnategelase elust. Järgmine peatus on Ala kalmistul, kus kuuleb põnevaid lugusid Mats Erdellist. Mõõda RMK Taagepera matkarada minnakse Wagenküllil lossini, kus huvilistel on võimalus sooduspiletiga (8 eurot) külastada valgusaeda. Matk lõpeb Mulgi Elamuskeskuses. Matkalistel palume ennast varustada helkurite ja tasku-

Mulgi keele- ja kirjanduse metoodikakabineti ettevalmistamine. Pildil MKI ja MEK töötajad. Autor Siiri Viitkar.

või pealampidega.

Kes ei soovi matkata, võib minna kella 18.00-ks elamuskeskusesse, kus kõigile osalejatele pakutakse lõkkel valmistatud mulgi putru ja kuuma teed. Mulgi vanem Kalle Vister peab isamaalise kõne ning ekspohoones avame Friedrich Karl Akeli ja Eesti vapi näitused. Endine MKI juhataja Kaja Allilender teeb ülevaate mulkide tähtsusest Eesti Vabariigi loomisest. Kõige lõpuks toimub simman koos MULKS-uga.

Sündmusega võib ühineda mistahes punktist ja mistahes kellaajal.

Ürituse osalustasu on 15 eurot, mis sisaldab kingitusena väikest Mulgimaa lippu. Pilet on sulle aga 10 eurot, kui osaled mistahes suurega Eesti ja/või Mulgimaa lipuga. Võimalus on kohapeal mõlemat osta. Osalustasu on 5 eurot, kui tuleb Eesti lipuga ja kannad rahvarõivaid kasvõi osaliselt (see-lik, kuub, kaabu vms äratuntav ja nähtav ese). Kuni 7-aastastelt lastele on sündmus tasuta, lastele vanuses 8-16 aastat on osalustasu 5 eurot.

Pudru koguse arvestamiseks palume end eelregistreerida e-posti

aadressil jaanika@mulgielamuskeskus.ee või telefonil 508 6856. Matkalistel osaluse tasumine toimub ainult sularahas ja seda saab teha parklas või erinevates matkapunktides. Hilisemad külalised saavad tasuta alates kella 17.30-st elamuskeskuse häärberimaja kassas.

Wagenküll valgusaia külastus on matkalistele Mulgi Elamuskeskuse käepaelaga soodushinnaga 8 eurot, mille eest saab tasuta lossi piletikassas.

9. märtsil kell 12.00 on plaanis täiesti traditsiooniline vastlapäeva tähistamine, sest ega ilma liugu laskmata ju linal pikkest ei saa. Meil on väga suur mägi, millest on võimalik alla lasta kasvõi ilma lumeta. Ja hernesuppi, seajalgu ning vastlakukleid saab ka. Vastlakommetest kõneleb Marju Kõivupuu.

Olete oodatud kõikidele meie külastuspäevadele ja sündmustele. Vaadake meie kodulehte aadressilt www.mulgielamuskeskus.ee ning jälgi-ge sotsiaalmeediat – siis on kindel, et ükski meie põnev tegevus ei jää märkamata.

Trööstitud talveõhtut kaunistasid kandlehelid

Vello Jaska

23. jaanuari õhtupoolikul olid Tõrva Muusikakooli aulasse kogunenud inimesed omapäraste helide haardes, sest oma kunsti olid tulnud näitama noored kanneldajad Eesti Muusika- ja Teatriakademiast, 1. kursuse üliõpilane Miia Polding ning Tallinna Muusika- ja Balletikooli õpilane Paulina Andrejeva.

Muusikakooli direktor Thea Leitma tutvustas külalisi ja avaldas ühtlasi ka heameelt rohke publiku üle ning soovis kõikidele õdusaid õhtutunde kandlemuusika lummas.

Interpreetide koostatud kava oli mitmekülgne ja huvitav: kontserdil kõlasisid erinevad muusikažanrid. Mängijad esitasid keerukaid palasid väga ühtselt ja hingestatult. Kord kõlasisid kanded vaikelt, lausa vaevukuuldavalt nagu pimeduse koputus aknale, siis jälle avamere lainete rütmis valjult ja tormakalt.

Kuigi kontsert algas barokiaegse muusika varasalvest pärit looga, eelistavad andekad neiu nüüdisaegset ja lähiminekis kirjutatud palasid. „Reper- tuaari otsime ise ja õpetaja aitab ka palu leida. Rohkem meeldib Rene Eespere ja Urmas Sisaki looming. Eelistame ka rahvaviise ja nende töötlusi. Aga muidu-

gi mängime ka omaloomingut,” rääkisid noored muusikud.

Oli tunda, et vilunud kanneldajad nautisid iga heli ja hetke oma esinemises ning samas ka suhtlesid vabalt publikuga. Nad selgitasid, et jõudsid kandlemängu juurde suhteliselt juhuslikult, kuid on sellega tegelenud ligemale 12 aastat.

„Koos oleme mänginud 5 aastat, kusjuures ühtki päeva pole nad vahele jättnud ja ei jätta ka tulevikus. Et saavutatud taset hoida, peab pidevalt harjutama,” rääkisid muusikud.

Ja jälle pandi kanded helisema ja publik kuulas ning tänas noori andekaid muusikuid kestva aplausiga.

Vestluse lõpus koorus välja, et esinemisi on neil suhteliselt palju. Kuna nende meeldib reisida, on nad käinud oma muusikat tutvustamas kõikjal Eestis. Eesti Vabariigi 107. aastapäeva puhul annavad nad kontserdi Narva kultuurikeskuses.

Neiu mängivad kandlemeistri Rait Pihlapi tehtud kannedel. Kandlemuusikast heliseva kohtumise lõpus jagas direktor Leitmaa esinejatele meeneid ja ütles seejuures: „Teie suurepärase muusika võlus meie trööstitu talveõhtu palju helgemaks ja helisevamaks.” Noored muusikud ja tänulikud kuulajad asusid vaimustunult koduteele.

Hajaasustuse programm on jätkuvalt avatud

Hajaasustuse programm on avatud 3. veebruarist kuni 3. aprillini. Selle eesmärk on hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele tagada head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele hajaasustusega maapiirkondades.

Programmist toetatakse järgmisi valdkondi:

- veesüsteemid;
- kanalisatsioonisüsteemid;
- juurdepääsuteed;
- autonoomsed elektrisüsteemid (tingimused, et majapidamine pole liitunud elektrivõrguga).

Lisainfo ja tingimused leiab Tõrva valla kodulehelt.

Unicorn Squad – tüdrukud, tehnoloogia ja põnevad väljakutsed

Tüdrukud on osavad tehnoloogiat kasutama.

Tõrva HK Unicorn Squad huviring või nagu me ise ennast nimetame – Tõrva Fantastilised Unicornid – alustas oma teekonda 2023. aastal ning on sellest ajast saati pakkunud noortele tüdrukutele võimalust avastada tehnoloogiat mängulises keskkonnas.

Siin käivad õppimine ja mängimine käsikäes, aidates arendada tüdrukute loovust, tehnilisi oskusi, eneseväljendust ja meeskonnatööd. Huviringi eesmärk on kasvatada noortes tüdrukutes huvi tehnika, robotika ja loodusteaduste vastu.

Senise kolme kursuse jooksul on tüdrukud teinud koos mitmeid ägedaid

projekte alustades teatrilava ehitamisest ja lõpetades animatsiooni loomise ning vooluringi kokku panemisega. Palju põnevat on neil veel ees, kuna kokku on huviringil kuus kursust.

Kuna unicornlased on oma põnevatest tegemistest ka sõpradele rääkinud, on jutt sellest vahvast huviringist kiiresti liikvele läinud. Mitmed lapsevanemad on meie poole pöördunud küsimusega, kas ka nende laps saaks sellest seiklusest osa. Hea uudis on see, et tänu tublidele vabatahtlikele lapsevanematele on Tõrva Avatud Noortekeskuses peagi startimas uus kursust!

Peagi neljandat kursust alustav Marleen jagab oma kogemust: „Unicorn on kasulik, sest seal õpitud oskusi sain kasutada ka koolis. Minu klassivend ütles, et sidrunist ei saa lampi põlema panna, aga kuna unicornis tegime puuviljadega katseid, sain õpetajale näidata, et see toimib küll. Sain isegi kiituse selle eest! Tahaks, et uus hooaeg algaks juba kiiremini ja saaks jälle ringis käia. Kõige lähedam oli siis, kui olime seal 3-4 tundi ja tegime legodest animatsiooni. Ükskord joonistasime pildi mingist elukast ja panime selle ühes äpis tantsima!”

Rihanna lisab: „Unicorn Squad on ring, kus su aju areneb ja silmaring laieneb. See on üliäge koht, kus oma mõtteid tööle panna! Iga ülesanne on omamoodi eriline. Muidugi on meil ka mega lahedad juhendajad, kes aitavad alati kui vaja. Iga kord, kui ringi lähen, ootan juba põnevusega, mis uus ülesanne olla võiks. See on nii äge ring – ma ei kahetse kunagi, et sellega liitusin!”

Kui otsite kohta, kus ka teie laps saaks avastada tehnoloogia põnevat maailma ja luua sõprussuhteid läbi mängulise õppimise, siis Tõrva Unicornide huviring on kindlasti koht, millele tasub pilk peale visata.

3. märtsil alustab uus kursust 1-3. klassi õpilastele (alates 8. eluaastast), kuhu on veel mõned vabad kohad!

Rohkem infot HK Unicorn Squad'i tegevuste kohta leiab aadressilt www.unicornsquad.ee.

Registreerimiseks võta ühendust telefonil 5433 0680 või e-posti aadressil noortekeskus@torva.ee.

Ritsu Karikas toodi üle aastate tagasi koju

8. veebruaril toimus traditsiooniline kohalik võrkpalliturniir Ritsu Karikas, kuhu oli tänavu kutsutud viis segavõistkonda. Ülimalt tasavägise turniiri puhul oli veel viimase mängu viimases geimis võimalik erinevad medalikombinatsioonid. Lõpuks jäi peale kogemus ning üle pikkade aastate jätis rändkarika Ritsu veteranidest koosnenud Tõrva Palli võistkond koosseisus Ruth Ivan, Kristiina Kopli, Rauno Mõts, Timo Mõts, Heiki Ernits, Janek Pisartšik ja Egon Ilisson. Teiseks tuli võistkond Mängumehed ja kolmadaks jäeti tiitlikaitsja IFF.

Võistlusele panid öla alla Helme Graanul, Tõrva vald, Kultuurkapitali Valgamaa ekspertgrupp, Würth ja Mõnnakas. Suur tänu ka Marika Mägiverile maitsvate küpsistete eest.

Tõrva valla noored saavad taotleda oma idee elluviimiseks toetust

Taotleda saab kuni 500 eurot, et ellu viia põnev noorteprojekt – olgu selleks siis kontsert, töötuba, võistlus või midagi muud.

Tingimused toetuse taotlemiseks:

- toetust võivad taotleda kõik Tõrva vallas õppivad, elavad ja töötavad noored ning vallas tegutsevad noortegrupid;
 - projektmeeskonnas peab olema vähemalt 2 liiget vanuses 7-26 (alla 18-aastaselt noort või noorteühenduse esindajat peab toetuse taotlemisel esindama täiskasvanud isik);
 - projekti tegevustesse peab olema kaasatud vähemalt 10 noort;
 - ühe toetuse maksimaalne piirmäär on 500 eurot ühe projekti kohta.
- Taotluse esitamise tähtaeg on 5. märts. Lisainfo ja tingimused leiab Tõrva valla kodulehelt.

Noorte omaalgatusprojektide eesmärk on:

- toetada noorte ideede elluviimist, et neist kujuneksid ettevõtlikud ja aktiivsed ühiskonnaliikmed;
- motiveerida noori märkama ning lahendama Tõrva valla ja kogukonna kitsaskohti;
- anda noortele projektikirjutamise ja juhtimise kogemusi.

Riidajas saadi kokku ja tehti tulevikuplaane

4. veebruaril toimus Riidaja mõisa häärberi saalis MTÜ Põdrala Külade Ühenduse üldkoosolek, kus olid külas Tõrva vallavanem Helen Elias ning Ivar Lupp ning Ahto Uuspalu Tõrva Päästekomandost. Lupp ja Uuspalu jagasid teavet kriisilukorras toimetamise kohta, vallavanem Elias tutvustas Tõrva valla arengukava ja vastas kohalolnute küsimustele.

Ühendus andis vallavanemale kaasa ka Riidajasse pakiautomaadi paigalduseks korjatud toetushäälde, mida anti kogukonnas kokku üle 100.

Üldkoosolekul andsid ülevaate MTÜ 2024. aasta tegevustest ja rahaliste vahendite kasutamisest Anne ja Tiina ning rääkisime ka 2025. aasta tegevusplaanist. Kes veel ei tea, siis mõisas tegutsesid hoogsalt käsitööring ja savituba – huvilised on oodatud nendega liituma.

Kui seni on Riidaja kandis tegevusi vedanud ikka naised, on tore uudis, et Pauli ja Marguse eestvedamisel on nüüd plaan tuua kokku ka Riidaja kandi mehed ja luua meesteklubi. Samuti on kavas luua mõisa häärberisse jõusaal.

MTÜ ootab jätkuvalt oma ridadesse uusi liikmeid, milleks olemine annab võimaluse soetada ühingu poolt korraldavatele kontserditele sooduspileteid. MTÜ liikmetele korraldatakse 22. märtsil Riidaja kultuurimajas tasuta õhtu „Varajase karjalaskepäeva Riidaja moodi“. Programm saab olema huvitav ja lõbus, rahvast tantsitab Toomas Anni.

Info saamiseks võivad huvilised hoida silma peal Riidaja-Põdrala Kogukonna Facebooki lehel, sest sealt leiab tegevuste ja ürituste kohta aktuaalset infot. Ühendus tänab kõiki kohaletulnuid, kelle jaoks on oluline Riidaja kandi tulevik.

Kuna Tõrva vald andis nõusoleku Riidaja mõisa häärberis toimetamiseks, siis haarasid kogukonna kaks aktiivset meest härjal sarvist ning kutsusid kogukonna liikmeid Riidaja mõisa talgutele. 13 talgulist olidki 18. jaanuari hommikul kohal – koos tehti korda mõisa häärberi kõrval olevad kolm ruumi, kuhu võiks lähitulevikus tuua üle Riidaja koolis oleva jõusaali. Toimetamist ja töid häärberis jagub, seega oodatud on kõik abikäed.

Üldkoosolek väarikas häärberisaalis

TÕRVA-HELME CUP 2025

22 VEEBRUAR 2025
TURNIIRIPÄEVA ALGUS 10:00

REGISTREERI VÕISTKOND
turniir.ee/TorvaHelmeCup2025

Ritsu Võimla

Triiaž perearstias – kuidas sinu mure saab õige lahenduse?

Jätkame meie traditsiooni ja toome teieni lugusid Terviseagentuurist. Seekord räägime triiažisüsteemist – kuidas see aitab tagada kiire ja tõhusa arstiabi patsientidele.

Kujutle olukorda: tunned end kehvasti, näiteks on sul tekkinud köha või mõni muu tervisemure ja sa otsustad pöörduda perearsti poole. Kohale jõudes aga selgub, et vastuvõtule pead registreerima ja läbima triiaži. Mis see täpsemalt tähendab ja miks see vajalik on?

Terviseagentuuris rakendatav triiaž on süsteem, mis aitab tagada, et iga patsient saab just sellise abi, mida ta tegelikult vajab. Esmaajooned vaatavad kõik pöördumised üle kogenud õed, kes hindavad olukorra tõsidust ning suunavad patsiendi kas arsti vastuvõtule, õe juurde või annavad juhised kodusse raviks. See tähendab, et esmalt saavad abi need, kelle seisund on kõige kriitilisem.

Pöördumine algab aga sellest, et kõnekeskuse terviseanalüütik registreerib vastuvõtusoovi ning see jõuab koheselt õe töölauale. Pereõed võtavad pöördumised kohe töösse ja otsustavad, milline lahendus on patsiendi jaoks parim. Selleks, et õed ja teised spetsialistid saaksid keskenduda tervisemurede lahendamisele, on vajalik tugisüsteem – kõnekeskuse ja registratuuri meeskond, kes aitab pöördumise eelnevalt kaardistada ja tervisemure kirjeldada. Nii toimub triiaž sujuvalt ja tagatakse, et patsient saab kiirelt õige abi.

Sageli arvatakse, et otse arstile pääsemine on parim lahendus, kuid tegelikkuses võib see koormata süsteemi ja pikendada ootejärjekordi. Kui näiteks kõhaga patsient, kes vajab eelkõige nõustamist ja koduseid soovitusi, võtab vastuvõtutaja, mis võiks kuuluda raskemas seisundis inimesele, võib see tekitada olukorra, kus tõeliselt kiiret sekkumist vajav patsient jääb abita.

Lisaks sellele võimaldab triiaž paremini rakendada meditsiinipersonali aega ja ressursse. Arstide tööaeg on piiratud ja kõigi patsientide vahetu vastuvõtt pole võimalik. Seetõttu on oluline, et tervisohiutõetajad saaksid keskenduda just neile juhtumitele, kus nende teadmised ja oskused on kõige vajalikumad. Pereõed on kõrgelt kvalifitseeritud spetsialistid, kes suudavad lahendada suure osa tervisemuredest juba enne, kui arsti sekkumine on vajalik.

„Meie eesmärk on tagada, et iga patsient saab õige abi õigel ajal,“ selgitas Terviseagentuuri pereõde. „Triiaž aitab meil seda teha, suunates ressursid sinna, kus neid kõige rohkem vaja on.“

Kas on terviseetemasid, millest sooviksid rohkem teada? Anna meile teada, milliseid küsimusi või muresid võiksite tulevikus käsitleda! Ootame sinu ettepanekuid ja tagasisidet e-posti aadressile info@terviseagentuur.ee.

Mälestati ajaloolisi riigimehi

Jaauari lõpus on mitmeid traditsioonilisi mälestusüritusi.

25. jaanuaril möödus 143 aastat kindralleitnant Paul-Adolf Lille sündinud. Auväärse sündmuse tähistamiseks koguneti hommikul Roobe veski mälestustahvli juurde.

Kaitseliidu Valgamaa maleva Helme üksikkompanii pealik Riho Karu ja Tõrva Vallavolikogu esimees Maido Ruusmann viisid läbi mälestustseremonia, asetades Roobe veski seinal oleva mälestustahvli jalamille pärjad. Naiskodukaitse Tõrva jaoskonna esindajad süütasid küünlad. Sündmusel osalesid ka Valgamaa kodutütarde esindus. Palve luges Valgamaa maleva kaplan Arvo Lasting.

Maido Ruusmann rääkis oma sõnavõtus, et Paul-Adolf Lille elulugu ja selle traagiline lõpp peegeldavad eestlaste vabaduse püüet. Kui raskelt on see vabadus tulnud ja kui palju oleme pidanud elusid andma selle eest, et me omas vabas riigis vaba rahvana elada saaksime. Praegusel ajal, kui maailmas toimub võitlus headuse ja kurjuse vahel, on väga oluline

austada ja mäletada oma vana aja sangareid, aga ka väärtustada ja tähtsustada meie praeguseid vabaduse kaitsjaid. Samuti tänas ta Valgamaa Malevat, kes meie sangarite elutööde väärtustamise traditsiooni järjepidevalt elus hoiab.

Kindralleitnant Paul-Adolf Lill sündis 25. jaanuaril 1882. aastal Helme kihelkonnas Jõgeveste vallas Roobe veski omaniku pojana. Kindralleitnant teenis Vabadussõjas operatiivstaabi operatiivosakonna ülemana. Ta on olnud sõjaministri (kaitseministri) abi ja sõjaminister (kuni 1937. aastani kaitseminister). 1934. aastal oli ta lühikest aega kaitsevõime juhataja kohusetähta. 1938. aastal sai ta kindralleitnandiks. 12. oktoobril 1939 lahkus Lill sõjaministri ametikohalt, tuues põhjuseks asjaolu, et talle on vastuvõetamatud NSV Liiduga sõlmitud baaside lepingutingimused.

Lille edasine elutee kujunes traagiliseks – 14. juunil 1941. aastal küüditati ta koos õe Olgaga Venemaale ja saadeti

Sverdlovski vangilaagrisse. Põhjuseks toodi tema ennastsalgav tegevus Eesti Vabadussõjas ning sõjaministrina töötamine. 13. märtsil 1942. aastal kindralleitnant Paul-Adolf Lille toimik suletakse: põhjuseks süüaluse surm. Tema viimane puhkepaik on teadmata.

29. jaanuaril möödus 133 aastat kindralmajor Aleksander Jaaksoni sünnist. Auväärse sündmuse tähistamiseks koguneti hommikul Pokardi mõisasüdamis paikneva mälestuskivi juurde.

Riho Karu ja Tõrva vallavalitsuse liige Tõnu Jaansalu viisid läbi mälestustseremonia, asetades mälestuskivi esisele pärjad. Naiskodukaitse Tõrva jaoskonna esindajad süütasid küünlad, palve luges Arvo Lasting.

Tõnu Jaansalu rääkis oma sõnavõtus, et tänasel päeval on oluline meenutada kangelasi ja me ei tohi seda unustada. Samuti tänas ta Valgamaa Malevat, kes teeb suurepärast tööd meie pärandi hoidmisel.

Kindralmajor Aleksander Jaakson sündis 29. jaanuaril 1892. aastal Holdre vallas. Vabadussõjas osales Aleksander Jaakson 6. jalaväepolgu II pataljoni ülemana. Lisaks oli Jaakson Sõjaväe Ühendatud Õppeasutuste ülem (1933-1936), Eesti Vabariigi haridusminister (1936-1939) ja viimane Sõjavägede Staabiülem (1939-1940).

15. juulil 1940. aastal vabastasid okupatsioonivõimud Aleksander Jaaksoni Sõjavägede Staabiülema kohalt, pärast mida siirdus ta Mulgimaale Helme kihelkonda oma Pokardi tallu. 18. oktoobril 1940. aastal arreteerisid võõrvõimu käsilased ta Pokardi talu põllul ja viisid 26. juunil 1941. aastal Venemaale. Jaakson suri Venemaa vangilaagris 1942. aastal.

106 aastat Roobe lahingust

24. jaanuaril koguneti Helme kalmistule, et tähistada Roobe lahingu ja Tõrva vabastamise 106. aastapäeva ning mälestada langenuid. Kaitseliidu Valgamaa maleva Helme üksikkompanii pealik Riho Karu ja Tõrva abivallavanem Aivar Uibu viisid läbi mälestustseremonia, asetades Roobe lahingus langenud sõdurite hauale püstitatud risti juurde pärjad. Naiskodukaitse Tõrva jaoskonna esindajad süütasid küünlad. Palve luges Valgamaa maleva kaplan Arvo Lasting.

Aivar Uibu rääkis oma kõnes, et vabadus on meile tulnud väga raskelt ja on oluline mäletada neid sõdureid, kes võitlesid, relv käes, selle vabaduse eest.

Ajalooliselt on teada, et sakslased lahkusid detsembris 1918. aastal. Helmes-Tõrvas tekkis paariks nädalaks omapärane olukord – Eesti valitsuse võim siia ei ulatunud ja punaseid ei olnud veel tulnud. Detsembri viimastel päevadel punased siiski okupeerisid Helme-Tõrva, nende edasitung aga peatati Kärstna all.

Eesti vägede vastupealting aga toimus visades võitlustes – Tõrva läks kolm korda punaste kätte. Lõplikult vabastati Helme-Tõrva punastest 30. jaanuaril 1919. aastal. Vabadussõja edasises käigus sõjategevus Helmet otseselt enam ei puudutanud, ehkki 1919. aasta kevadel muutus olukord korraks ähvardavaks.

Tõrva JK tänuüritus pakkus emotsioone koos legendiga

Tõrva JK kutsus kokku oma mängijad, sõbrad ja toetajad, et koos pidada maha üks meeleolukas õhtu, kust ei puudunud nii jalgpallilegendid ega show-legendid.

Jalgpalliklubi eestvedaja Alois Tapferi sõnul on tal väga hea meel, et külla tuli ka Eesti üks läbi aegade parimaid jalgpallureid Ragnar Klavan. „Ta on meile kõigile suureks inspiratsiooniks oma vaimustava edulooga. Legendi kohalolek muutis Tõrva jalgpallipere jaoks ürituse kindlasti meeliulendavaks ja unustamatuks,“ tunnistas Tapfer.

Tänuüritusel esines erikülalisena oma ala maailma parim Vello Vaher, kes kaasas oma etteastetes ka paljusid üritusel osalejaid, muutes sellega oma esinemise veelgi vahetumaks.

Südamliku õhtu muutsid veelgi ilusamaks Tõrva noorte isiklikud etteasted.

Andero Kopp kirjutas just selleks õhtuks Tõrva Jalgpalliklubile luuletuse, mille ta ka sel tänuüritusel ette kandis. Mirell Suur esitas väga kauni soolotantsu, mis oli samuti tema enda looming.

Nagu Tõrva JK tänuüritustel juba tavaks on saanud, premeeriti ka tublimatest tublimaid jalgpallureid eriauhindadega: parim mängija, parim väravavaht ja kõige tublim trennipoiss. Eripreemia said sel aastal 15 jalgpallurit eri vanusegruppides.

Tõrva JK sai taaskord tänada kõiki toetajaid: Tõrva Vald, Tõrva ANK, Coop Tõrva, Combiwood, Valga Puu,

Helmeniidu, Ilisson Grupp, Läti saatkond, Teamsport. Kõikide toetajate panus on klubi jaoks hindamatu väärtusega.

Tõrva Jalgpalliklubi on samuti tänuväärne kõikidele treeneritele, mängijatele, lapsevanematele, toetajatele ja kaasaelajatele – aitäh, et aitate meie väikeses kogukonnas teha õiget asja suure südamega

Tõrva JK U13 võitis Puhja Cupi

Puhjas toimunud saali jalgpalliturniiril saavutasid Tõrva JK U13 jalgpallurid väga veenva turniirivõidu. Kaheksa võistkonna konkurentsis võideti kõik mängud väravatevahega 15:0. Turniiri parimaks mängijaks nimetati Tõrva JK mängija Arian, parim väravakütt oli Romek, võistkonna parima mängija tiitel kuulus Simole.

Meeste saali jalgpalli alagrupimängud on jõudnud lõpusirgele. Tõrva JK mängis viimase võõrsil mängu Valga Warrior võistkonna vastu ja kindlustas sealse 4:1 võiduga kindla alagrupi võidu, kus on saavutatud 6 mänguga 15 punkti ning millega ollakse tabeli ainuliidrid. Tõrva JK veerandfinaali vastane loositakse teiste alagruppide võitjate hulgast juba veebruari keskpaigas.

Ragnar Klavan sai omanimelise Tõrva JK särgi

Sadakond kirikuõpetajat kogunes Tartus

Arvo Lasting

Iga aasta jaanuari eelviimasel nädalal korraldatakse luterlike vaimulike konverentsi, mille korralduses on mõistagi aegade jooksul toimunud muutusi. Varasemalt koguneti kunagise Tartu Toomkiriku ruumidesse, vahepeal leiti soodsaid võimalusi puhkekeskustes Nelijärvel, Roostal ja Valgerannas. Nüüd meeldib meile taas kohtuda akadeemilises keskses ehk Tartus: sadakond pastorit kuulavad loenguid ülikooli aulas, lõunatavad ülikooli kohvikus ja osalevad armulaua Jaani kirikus.

Igal aastal vajab konverents muidugi pealkirja ja sisu – tänavuse kogunemise teemaks oli „Looja ja loodu“. Ettekannete ja esituste hulgas leidis aga mitmesuguseid mõtteid. Esmalt meenutati ja selgitati juba omaaegsetel usuteaduse õpinguil kuulnud loenguid Piibli tõlgendamise ja seletamisest, kuidas iidsest pühakirjast mõista Loojat, tema sõna ja seeläbi usulist vaadet loodule.

Konverentsil osales siiski ka külalisi: alati on kohal külalisvaimulikke Saksamaalt, Soomest ja Inglismaalt Anglikaani kirikust. Sealne Fulhami piiskop Jonathan Baker kõneles aruteludest, mida erinevad teoloogilised voolud Inglismaal omaval arendavad, mis tähendab teatud piiride ületamist või siiski ka oma piiride järgimist ja üksteise mõistmist. Samavõrd tutvustas päevakohaseid arutelusid õigeusu piiskop Damaskinos, kes seati ju äsja Haapsalu piiskopiks. Konverentsil rääkis ta õigeusu kiriku akadeemilisest usuteadusest ja praktilisest kiriku teenimisest. Näiteks imetleme ju sedagi, kui pikalt tundide viisi suudavad õigeusklikud oma kiriku liturgilistel teenistustel osaleda, kui meil on raske leida tunnikestki aega luterliku jumalateenistuse jaoks.

Mõistagi meenutas peapiiskop Urmas Viilma Eesti kirjanduse või Eesti raamatu aastat, kuhu on küll unustatud kirikut otseselt kaasata, ent kus on meil kõigil vaba-

dus leida ideid sündmuste korraldamiseks.

Konverentsi viimase loengu esitas astrofüüsik Laurits Leedjärv. Tema on aktiivne Nõo koguduse liige ja meesansambli laulja. Tema rääkis sellest loodust, mille vaatlemiseks peame pea aina kuklasse pöörama. Universum on ju mõõtmatult suurem väikesest maakerast ning sinna mahub tähekesi palju enam kui liivateri meie jalge alla. Hämmastav on uurida neid planeete ja tähtede süsteeme, märgata nende tähekestest sündi, aga

ka kustumist, nende väikesi plahvatusi.

Nagu on kombeks paljudel elualadel, nii ka sündis vaimulikel juba üsna ammu tava valida aasta vaimulik. Selleks asutati kord fond, et toetada valitu palverännakut. Seekord hindasid vaimulikud Nõo koguduse õpetajat Mart Jaansonit, kes on ka Valga praostiks ning samuti kõrgelt haritud ja andekas muusika valdkonnas. Oluline oli tema panus mullugi kiriku laulupeo korraldamisel ja sisustamisel oma loominguga.

Kõikide autode professionaalne hooldus ja remont

- ✓ rehvivahetus
- ✓ rehvide müük
- ✓ õlivahetus
- ✓ veermiku remont
- ✓ pidurite remont
- ✓ varuosade müük

Broneerimine
+372 5569 9866
 Car Room
 Autoremont: Helme, Kooli 13

KANALISATSIOON.EE

KÕIK VAJALIK KANALISATSIOONI LAHENDUSTE E HITAMISEKS E-POEST VÕI OTSE LAOST!

2025. AASTA HAJAASUSTUSE PROGRAMM

- ✓ KOGEMUS LOEB! MEIE TIIMIL ON AASTATEPIKKUNE KOGEMUS.
- ✓ PERSONAALNE TEENINDUS. LEIAME JUST TEIE KODU VAJADUSTELE SOBIVAMA LAHENDUSE.
- ✓ SÄÄSTATE AEGA JA RAHA! MEIE PROFESSIONAALNE LÄHENEMINE TAGAB TEIE PROJEKTI SUJUVA TEOSTUSE.
- ✓ TÖÖ TEOSTAME ALGUSEST LÕPUNI. KIIRE NING KVALITEETNE PAIGALDUS KOGENENUD MEESKONNAGA.

KOOSTÖÖ EI LÕPE PAIGALDAMISEGA - TAGAME KA USALDUSVÄÄRSE JÄRELTEENINDUSE

INFO@KANALISATSIOON.EE
 +372 5049754

Sõiduautode ja vanametalli KOKKUOST ALATI HEAD HINNAD

5198 1222

PETSERI 38A, VALGA
 www.tolmets.ee

Saekettide valmistamine, teritamine ja parandamine.

Hüdrovoolikute valmistamine.

Hüdromar OÜ tel. 5629 4013

TEHASEPOOD

VOODID, MADRATSID, DIIVANID
 TÖÖSTUSE 10, TÕRVA

E - R
08:00-16:30

LAUPÄEVITI
10:00-14:00

Info +372 5558480
 Sime Beds

KIRIKUTEATED:

16. veebruaril kell 11 Jumalateenistus Helme kirikus. Algavad nõukogu valimised. Koguduse liikmed saavad hääletada kirikus kolmapäeval, 19. ja neljapäeval, 20. veebruaril kell 10-13, aga hääletamiseks saab küsida ka infot allolevate kontaktandmete kaudu. Ning Tõrva Kirik-Kammersaalis pühapäeval, 23. veebruaril kell 12-13.

23. veebruaril kell 14 Kontsert Tõrva Kirik-Kammersaalis. Esinevad Elva meeskoor ja Olustvere segakoor Lehola.

2. märtsil kell 11 Jumalateenistus Helme kirikus, toimib ka uue nõukogu koosolek.

Taagepera kirikus 16. märtsil kell 14 Jumalateenistus.

Tõrva Misjonimajas toimuvad jumalateenistused iga kuu esimesel ja kolmandal pühapäeval kell 15. Küsimuste-vastuste öhtu toimub neljapäeviti kell 18.

Kontaktandmed:

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Helme Maarja kogudus
 e-post arvo.lasting@eel.ee, tel 524 9654 ja 763 3340. Facebook: Arvo Lasting
 Arveldusarve Swedbankis EE51220001120082428

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Taagepera Jaani koguduse
 arveldusarve Swedbankis EE842200221013466795

Tõrva Immaanueli kogudus,
 e-post torva@kogudused.ee, tel 518 2605, arveldusarve EE884204278621942100

Reakuulutused

Müüd metsamaad, raieõigust, põllumaad või talu? Pakume parimat hinda ning kiireid ja usaldusväärseid tehinguid! Aitame ka metsamajandamiskavade koostamisel ja teostame eksperthinnanguid.

Helista: 508 0065, kirjuta: info@metsamaast.ee või vaata: metsamaast.ee.

Küttepuude, pelleti ja briketi müük üle Eesti. www.puu24.ee
 või helista tel 520 0093, 600 0136.

Ehitusmehed renoveerivad majad, saunad ja terrassid. Majade ja abihoonete ehitus, kooskõlastused. Mõistlik hind ja tähtaeg.
 Tel: 5352 8666 Aimar, www.majarenoveerimine.ee

Reklaami Tõrva Teatajas

Hinnakiri leitav
 Tõrva valla kodulehelt
 Kirjuta:
 kuldne@kuldne.com
 5373 6992

OSTAN METSA- JA PÕLLUMAAD

TELEFON 552 7322

KEVADE KESKUSE ARVUTIPOOD

- Arvutite hooldus ja remont
- Uued ja kasutatud arvutid
- Kaamerate paigaldus
- VHS digitaliseerimine
- Paberfotode digitaliseerimine

Kauplus avatud E-N 12:00-17:00
Väljakutsed E-N 9:00-12:00, R 9:00-17:00
 info@silverarvuti.ee või 5015282

RAO METALL on rohkem kui 10 aastase ajalooga ettevõtte, kes ostab neljas Eesti paigas kokku vanametalli.

TASUTA vanametalli käru kaheks tunniks.

Tõrva teenindusplats
 Avatud:
 T-R 9-16,
 L 10-14,
 P-E Suletud
 Kontakt +372 5300 5356
 raometall@gmail.com

Võtame vastu autoromusid!

www.raometall.ee

THKK müüb!

Toores lepp - pikkused 25 kuni 60cm, hind 60-65eur
 Kuiv lepp - pikkused 30, 40cm 75eur
 pikkused 50, 60cm 70eur
 Kuiv must lepp - 30cm hind 80eur

Tel: 565 1820

Tõrva koolides kujundame tuleviku loojaid, sotsiaalselt küpseid ennastjuhtivaid ja eesmärgiteadlikke inimesi!

Tõrva valla koolide juhtkond

Oleme Tõrva valla koolide meeskondadega jõudnud sihtide seadmisega arendusetappi, kus soovime vanemate ja kogukonnaga läbi artikliteeseria jagada terviklikku ülevaadet, mida, kuidas ja miks me Tõrva koolides teeme. Meie eesmärk on, et Tõrva valla koolidest väljuks 21. sajandi oskustega õnnelik noor. Eelnevat silmas pidades püüame parimal võimalikul viisil täita erinevate institutsioonide poolt koolile pandud ootusi ja kohustusi.

Tänane tööandja ja riik ootavad tööle 21. sajandi oskustega noori, kes on loovad, oskavad leida uusi lahendusi, suudavad kriitiliselt mõelda, teavad millist infoallikat usaldada ja millist mitte, suudavad erinevaid probleeme lahendada, julgevad riske võtta ja vastutada, näevad eksimist õppimise loomuliku osana, ja on digipädevad. Ootus on, et noor oskab ennast juhtida, jõuab õigeks ajaks tööle, täidab tööülesandeid tähtsajaliselt, on vastutus- ja kohusetundlik, oskab töötada meeskonnas ja on avatud koostööle. Täna kiiresti arenevas maailmas tuleb olla paindlik ja muutustega kohanev, osata oma emotsioone juhtida, teha eetilisi valikuid ning olla salliv.

Põhikooli ülesanne on luua õppijale eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav koolikeskkond, mis toetab tema õpihimi ja -oskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime ning teadmiste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist. Gümnaasiumi ülesanne on noore ettevalmistamine toimimaks loova, mitmekülgse, sotsiaalselt küpse, usaldusväärse ning oma eesmäärke teadvustava ja saavutada oskava isiksusena erinevates eluvaldkondades: partnerina isiklikus elus, kultuuri kandja ja edendajana, tööturul erinevates ametites ja rollides.

Põhikoolis loome edasisteks õpinguteks tugeva aluse – õppijad arendavad oma loovust, enesekehtestamise oskust, sotsiaalseid ja kultuurilisi väärtusi ning õpivad mõistma oma isiklike eesmärgid. Gümnaasium aga viib need oskused järgmisele tasemele, valmistades õppijaid ette eluks täiskasvanuna – usaldusväärsete ja sihikindlate partneritena nii kodus, tööl kui ka ühiskonnas. Kuidas koolis tegeleda tulevikutegijate arendamisega, kuidas töötab algklassilapse, teismelise ja noore aju ning millised vajalikud muudatused tuleks sellest tulenevalt koolides teha?

Õppimine ja aju areng vastavalt vanusele

Teadlased on leidnud, et aju areneb vastavalt vanusele etapiliselt – see on plastiline ja kohandub pidevalt õpikogemustega. Vanus ja areng on tihedalt seotud õpivõimekusega, seega tuleb koolides kohandada päevakava ning nii õppimise kui ka õpetamise võtteid, samuti õppematerjalide keerukust, et toetada õppijate aju arengut. Erinevates vanuserühmades varieerub õpivõimekus sõltuvalt kellaajast ja aju aktiivsuse tsüklitest. Seetõttu on oluline arvestada mitte ainult õppijate vanuse ja arenguga, vaid ka nende bioloogiliste kellade ja energiatasemega päeva jooksul, et õppimist maksimeerida.

Õppijad kuni 10. eluaastani – mootorika ja visuaalsed ülesanded

Kuni 10. eluaastani on laste aju kõige plastilisem ning tugevalt seotud mootorika, tähelepanu ja visuaalsete piirkondade arenguga. Nooremate laste aju on aktiivsem hommikutundidel pärast rahulikku ärkamist. Siis on nad värsked ja energilised ning on võimekamad õppima ja arendama oma liikumis- ja tajuoskusi. Et parimal viisil toetada algklasside laste arengut, tuleb õppimine üles ehitada nende arenguvajadustest tulenevalt. Aren-

gupsühholoogid soovivad kasutada võimalikult palju liikumis- ja praktilisi ülesandeid: füüsilised mängud, rühmatööd ja kehalised tegevused, mis arendavad tähelepanu ja mootorikat. Kaasa aitab ka visuaalsete ja meeleliste õppimisvõtete rakendamine: piltide, mängude ja värviliste õppevahendite kasutamine, et arendada visuaalset tajumist ja koordineerimisvõimet.

Keskastmes õppijad (4.-6. klass) – mälu, loogiline mõtlemine ja probleemide lahendamine

Keskastmes õppijate aju areneb mälu ja analüütilise mõtlemise suunas, mistõttu nende kognitiivne (mõtlemisprotsesside, teadmiste omandamise) aktiivsus tõuseb hilisemal ajal. Nad on kõige aktiivsemad lõuna ajal – nad suudavad kõige paremini lahendada keerukamaid ülesandeid ja analüüsida probleeme. Uuringud näitavad, et just pärastlõunal on nende mälu ja loogiline mõtlemine kõige efektiivsemad. Matemaatika, teaduslike katsete, arutelude ja muude ülesannetega, mis arendavad analüüsi ja probleemide lahendamise oskusi, tuleb tegeleda just sel ajal. Õpiülesanded tuleb jagada väiksemateks tükkideks, mis aita-

vad õppijatel ülesandeid järk-järgult lahendada ja õppida süvitsi.

Kolmandas, neljandas kooliastmes õppijad (7.-12. klass) – loogika, sotsiaalne arengu- ja valikuvabadus

Kolmanda ja neljanda kooliastme õppijad on juba küpsemad, suutes lahendada keerukamaid ülesandeid ja arendada loogilist mõtlemist. Neile on oluline õppida praktilistes olukordades, kus nad saavad teadmisi igapäevaelu probleemide lahendamiseks rakendada. Õppijate vaimne aktiivsus on kõrgeim pärastlõunast kuni õhtutundideni. Teadlased on leidnud, et õhtupoolikul on õppijate aju aktiivsem ja valmis loogiliseks mõtlemiseks, aruteludeks ja probleemide lahendamiseks. Olulisel kohal on kogemuspõhine õppimine, projektid, meeskonnatöö ja praktilised ülesanded, mis arendavad oskusi igapäevaelu probleemide lahendamiseks. Arendavad on arutelud ja sotsiaalsed oskused: koostöös tehtavad rühmatööd, argumenteerimine ja probleemide lahendamine läbi grupiarutelude, mis tugevdavad õppijate suhtlemisoskusi ja empaatiat.

Tänane õppija ei õpi enam käsu- korras, vaid otsib õppimises tähen-

dust, praktilisust ja atraktiivsust. Kuidas siis muuta õpikogemused kõigile efektiivseks? Õppimine peab olema kohandatud õppijate arengut arvestades, arvestades nende efektiivse õppimise aega ja eakohaseid õpimeetodeid. Õppeaeg tuleb planeerida nii, et see toidaks õppijate energiat ja arenguvajadusi, pakkudes neile sobivat tasakaalu teooria, praktika ja sotsiaalsete oskuste arendamiseks.

Õppimise eelduseks on see, et õppija baasvajadused (piisav uni, tasakaalustatud ja tervislik toitumine, turvalisus ja emotsionaalne heaolu) on täidetud. Alles siis suudab õppija keskenduda, kui ta on piisavalt puhunud, kui ta kõht on täis, tal on piisavalt energiat, kui ta ei pea tundma hirmu ning ta tunneb end olulise ja väärtustatuna.

Järgmistes artiklites anname ülevaate sellest, kuidas hakkame koolides noppõpet rakendades toetama ja innustama andekaid õppijaid. Samuti kuidas ja miks me loome tingimused, et iga õppija saab õppida endale sobiva tempoga rühmas ja mida me plaanime teha selleks, et meie õppijad oleksid kooliga rahulolevamad. Anname ülevaate ka õpikeskkonna parandamisest ja atraktiivsemaks muutmisest.

Tõrva

PROTTEN

NAISTERÕIVAD
EESTI BRÄNDILT

Valga tn 4
Kesklinna ringtee ääres

Oleme avatud

K 10.00-18.00
N 10.00-18.00
R 10.00-18.00
L 10.00-14.00

*Kokkuleppel ka muul ajal. Helistage!

tel: +372 506 2549

www.protten.ee

Rebase OÜ müüb!

küttepuid koos veoga
Tõrva piirkonnas.

Tel: 523 0118

Puurkaevud
Maaküte
Veesüsteemid
Biopuhastid
Septikud
Mahutid

KONTAKT

www.PUURVESI.ee
Info@puurvesi.ee
+372 5566 2032
+372 5569 4310

Iga kodu väärrib PUHAST VETT

HAJAASUSTUSE
PROGRAMM

Taotlusvoor

03.02.2025 - 03.04.2025

MIRIDON on abiks:

- Veeanalüüside teostamisel
- Filterseadmete valimisel
- Filterseadme paigaldamisel
- Survetõsteseadmete paigaldamisel

MIRIDON
veetootlusseadmed

www.miridon.ee | tel. +372 526 8515 | miridon@miridon.ee | Rehepapi tee 31, Kambja vald, Tartumaa